

PRÁVO MLADÝCH ĽUDÍ NA PRÍSTUP K INFORMÁCIÁM A PORADENSTVO JE ZABEZPEČENÉ SPOLOČNÝMI POLITIKAMI

Odporúčania a pokyny týkajúce sa pravidiel na zabezpečenie práva mladých ľudí
na informácie a poradenstvo

Jana Fedotoffová

2024

Informačná a poradenská práca pre mládež sa vykonáva a rozvíja vo Fínsku od 50-tych rokov 20. storočia. Ciele práce boli pre mládež a najmä informačné politiky pre mládež. Postupy, metódy a prevádzkové prostredia sa časom menili, ale cieľ rovnakého prístupu k informáciám a usmerneniam ostal rovnaký.

V priebehu rokov pod vedením Koordinaatti – Národného centra odbornosti pre informačnú prácu pre mládež a poradenskú prácu z Fínska (2006 – 2024) aktéri informácie pre mládež a poradenstvo definovali informačnú prácu pre mládež mnohými spôsobmi a služby. Na základe tejto práce sme navrhli odporúčania a pokyny pre informácie pre mládež a poradenskú prácu a jej rozvoj, ktorú možno použiť a prijať na vytvorenie poradenskej práce a jej rozvoj, ktorú možno použiť a prijať na vytvorenie národných politík v oblasti informácií pre mládež a **najmä pre mládež.**

Zdôrazňujeme **šesť odporúčaní na akciu**, ktoré môžu byť použité na zabezpečenie rovnakej a vysokej kvalitnej informačnej a poradenskej služby pre všetkých mladých ľudí, tak aby mali mladí prístupné informácie, poradenstvo a sprevádzanie. Tieto odporúčania podporujú aj poslanstvo Európskej informačnej charty mládež, ktorá bola aktualizovaná v roku 2018. Obsah odporúčaní bol aktérmi zapojenými do informačnej a poradenskej práce vo Fínsku a dokončila Jaana Fedotoff.

Odporúčania na propagáciu informačných a poradenských služieb:

1. Zabezpečiť zviditeľnenie dôležitosti informácií a poradenstva pre mládež v národnej politike mládeže a usmerneniach pre prácu s mládežou.
2. Je potrebné určiť národné priority a zabezpečiť financovanie rozvoja pre informačnú a poradenskú činnosť pre mládež.
3. Štrukturálne objasnenie informačnej a poradenskej práce pre mládež založenej na práci s mládežou vo vzťahu k iným informačným, poradenským a sprevádzajúcim službám zameraných na mladých ľudí.
4. Konsolidácia pojmov informácií a poradenstva pre mládež
5. Princíp univerzálnosti pri organizovaní informačných a poradenských služieb pre mládež
6. Využívanie skúseností používateľov na navrhovanie a rozvoj informačných služieb pre mládež

1. Zabezpečiť zviditeľnenie dôležitosti informácií a poradenstva pre mládež v národnej politike mládeže a usmerneniach pre prácu s mládežou.

Pri vypracúvaní národných usmernení pre prácu s mládežou a politiku je dôležité zabezpečiť, aby sa v nich informácie a poradenstvo pre mládež ako forma práce s mládežou objavili spolu s ostatnými formami práce s mládežou. Usmernenia by mali poskytnúť rámec a stimuly na vykonávanie a rozvoj informačnej a poradenskej práce pre mládež v obciach a organizáciách, a to aj na vnútroštátnej úrovni. Bez toho, aby sme zaujali stanovisko a zviditeľnili ho, prácu v oblasti informácií a poradenstva pre mládež možno ľahko realizovať s ľahkými riešeniami alebo vôbec. Formy práce s mládežou sa často riadia finančnými prostriedkami a tam, kde sa **finančné prostriedky nepridelujú na vnútroštátnej úrovni, jej rozvojová práca a úloha sú oslabené**. To však neznamená, že forma práce a jej služby nie sú potrebné.

Informačná a poradenská činnosť mládeže a **právo mladých ľudí na informácie musia byť viditeľné v národných usmerneniach pre mládežnícku politiku**, ako sú národné programy pre prácu s mládežou a mládežnícke politiky a národné akty o mládeži, ak existujú. Odporúčania európskej politiky v oblasti mládeže, ako je odporúčanie CM/Rec(2010)8 Výboru ministrov členským štátom o informáciách pre mládež, musia byť tiež široko známe, aby sa zabezpečila forma práce. Je dôležité používať tieto odporúčania ako nástroj na udržanie a rozvoj kvalitnej informačnej a poradenskej práce pre mládež.

Každý mladý človek má právo na kvalitné a včasné informácie. Pokyny európskej stratégie pre mládež na roky 2019 – 2027 a Európskych cieľov pre mládež okrem iného podporujú udržiavanie a rozvíjanie úlohy a kvality informácií a poradenstva pre mládež.

2. Musia byť definované národné priority a financovanie rozvoja pre informačnú a poradenskú činnosť pre mládež

Musí byť zabezpečené verejné financovanie projektov rozvoja informačnej a poradenskej práce pre mládež a v konkrétnom časovom rámci musia byť stanovené **rozvojové priority financovania**. Tieto priority by sa mali definovať v spolupráci so zúčastnenými aktérmi a v rovnakom časovom rámci ako národný program práce s mládežou a politiky. Priority zabezpečia, že podpora bude čoraz viac cielená na základe potreby. Priority, ktoré sa pravidelne prehodnocujú, spoločne posudzujú a vychádzajú z prístupu založeného na potrebách, tiež umožnia väčšiu flexibilitu pri zacielení financovania na rôzne potreby regiónov.

Aké sú informácie a poradenstvo pre mládež?

- Cieľom informačnej a poradenskej práce pre mládež je posilniť postavenie mladých ľudí v spoločnosti.
- Cieľom informačnej a poradenskej práce pre mládež je bezpečné a rovnocenné informačné prostredie pre každého.
- Informačná a poradenská práca pre mládež nie je orientovaná na problémy.
- Odborníci v informačnej a poradenskej práci pre mládež majú schopnosti stretávať sa s mladými ľuďmi, ako aj mediálnu a informačnú gramotnosť.
- Profesionálna informačná a poradenská činnosť pre mládež sa môže vykonávať na plný úväzok alebo ako súčasť popisu práce.
- Práca s informáciami a poradenstvom pre mládež nesúvisí s miestom alebo osobou.
- Informačná a poradenská práca pre mládež je o spoločnom poznávaní a učení.

3. Štrukturálne objasnenie informácií pre mládež a poradenskej práce vo vzťahu k iným informačným, poradenským a sprevádzajúcim službám zameraných na mladých ľudí

Rámec a prevádzkové prostredie informačnej a poradenskej práce pre mládež založenej na práci s mládežou je **potrebné objasniť a považovať** za súčasť iných informačných, poradenských a sprevádzajúcich služieb, najmä zameraných na mladých ľudí. Týchto poskytovateľov služieb je široká škála a nie vždy je jasné, o aké rôzne služby ide,

koho potreby uspokojujú a kde sa v oblasti služieb nachádzajú. V mnohých prípadoch neexistuje celkový spoločný národný obraz.

Je potrebné zabezpečiť a zvýšiť porozumenie mládežníckym informačným a poradenským metódam (informácie, poradenstvo, poradenstvo), činnostiam a kanálom (napr. peer-to-peer, dosah, kanály sociálnych médií). Musí sa zabezpečiť, aby aktéri rozumeli, keď ide o metódy, politiku alebo kanály.

Na objasnenie prevádzkového prostredia informačnej a poradenskej práce pre mládež by sa mal vykonať národný prieskum alebo mapa služieb, aby sa zmapovali aj medzisektorové informácie a poradenstvo pre mládež vrátane poradenských služieb. Časť tejto práce sa už vykonáva v rámci národných projektov v rôznych krajinách, ale služby práce s mládežou by mali byť ešte silnejšou súčasťou celkového obrazu. Mapovanie by malo uvádzať existujúce služby, potreby, ciele a druh organizácie, ktorá službu poskytuje, ako aj typy služieb dostupných pre rôzne vekové skupiny.

4. Konsolidácia pojmov informácií a poradenstva pre mládež

Postupom času bolo vytvorenie a upevnenie koncepcií informácií a poradenstva pre mládež dôležité pri formulovaní práce a dosiahnutí spoločného porozumenia.

Napriek tomu je stále dôležité neustále objasňovať, čo rozumieme pod pojmom informácie, rady, usmernenia a poradenstvo, keď hovoríme o preventívnych službách založených na práci s mládežou.

Spoločne zdieľané a odsúhlasené koncepcie objasnia podstatu a ciele informácií a poradenstva pre mládež založenú na práci s mládežou, a tak budú reagovať aj na posilnenie profilu informačnej a poradenskej práce pre mládež.

5. Princíp univerzálnosti pri organizovaní informačných a poradenských služieb pre mládež

Pri organizovaní informačných a poradenských služieb pre mládež je potrebné zabezpečiť, aby tieto služby boli univerzálne: **služby musia byť zamerané na všetkých mladých ľudí**, týkajúce sa všetkých, nielen na tých, ktorí vyjadrili obavy alebo jasnú potrebu podpory. Okrem univerzálnych služieb je dôležité zaručiť, aby sa mladým ľuďom poskytovali všeobecné informácie, rady, podpora a poradenstvo vo všetkých aspektoch života.

Na základe toho by sa ponúkané informácie a poradenstvo nemali obmedzovať na konkrétne témy. Tieto služby musia byť vyvinuté tak, aby pokrývali všetky témy a aby mali **odborné znalosti a potrebné zdroje** na poskytovanie informácií a poradenstva v súlade s Európskou chartou informácií pre mládež a jej princípmi. Na zabezpečenie **rovnakého prístupu a dostupnosti** sa služby musia poskytovať viackanálovým spôsobom,

ktorý mladým ľuďom umožní prístup k službám na fyzických obslužných miestach a prostredníctvom podporných digitálnych kanálov, ako aj prostredníctvom terénnych služieb.

6. Využívanie skúseností používateľov na navrhovanie a rozvoj informačných služieb pre mládež

Kvalita informačných a poradenských služieb pre mládež je zabezpečená takým spôsobom, že služby sú plánované **na základe informačných potrieb mladých ľudí**. Je dôležité zapojiť mladých ľudí do vývoja a navrhovania služieb, aby boli **skúsenosti používateľov a zákazníkov** široko pochopené a využívané.

Dizajn služieb ako súčasť vývoja umožňuje zohľadniť perspektívu mladých ľudí a ich používateľské skúsenosti v procese navrhovania a vývoja služieb. Dizajn služby umožňuje realizáciu vysokokvalitnej služby a zabezpečuje, že služba je zameraná na potreby mladých ľudí a prispôbená ich spôsobu konania.

Okrem používateľských skúseností sa pri vývoji služieb využívajú aj aktivity peer learningu. Využitie používateľskej skúsenosti a partnerského učenia ako súčasti rozvoja služieb reaguje na potrebu a **právo mladých ľudí zúčastniť sa, byť vypočutí a ovplyvňovať**.

Návrh národných usmernení pre informačnú a poradenskú prácu pre mládež

1. Cieľom informačnej a poradenskej práce pre mládež je bezpečné a rovnocenné informačné prostredie pre každého.

Podľa Európskej informačnej charty pre mládež Európskej informačnej a poradenskej agentúry pre mládež (ERYICA) je informačná a poradenská práca pre mládež nezávislá, prístupná, inkluzívna, založená na potrebách, posilňujúca, participatívna, etická, profesionálna a proaktívna. Okrem toho musia priority usmernení odrážať priority súčasného národného vládneho programu.

2. Práca v oblasti informácií a poradenstva pre mládež posilňuje príležitosti mladých ľudí v spoločnosti

Informácie sú dostupné každému v online spoločnosti, ale kritické hodnotenie informácií, hľadanie správnych a spoľahlivých informácií a vytváranie a šírenie informácií si vyžaduje zručnosti.

Práca v oblasti informácií a poradenstva pre mládež kladie dôraz na mediálnu a informačnú gramotnosť, kritické myslenie a podporuje schopnosť mladých ľudí produkovať a šíriť informácie, ktoré prispievajú k posilneniu postavenia a občianstva.

3. Práca v oblasti informácií a poradenstva pre mládež nie je orientovaná na problémy.

Mladí ľudia sú konfrontovaní vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa života mladých ľudí. Kľúčovú úlohu zohrávajú stretnutia medzi odborníkmi a mladými ľuďmi. Tieto stretnutia sú založené na pozitívnej identifikácii, posilňujú sebaúctu mladých ľudí, ich schopnosti artikulovať vlastné kompetencie a vieru vo svoje osobné možnosti. Práca sa vykonáva s preventívnym prístupom.

4. Odborníci v informačnej a poradenskej práci pre mládež majú schopnosti stretávať sa s mladými ľuďmi, ako aj mediálnu a informačnú gramotnosť

Odborná spôsobilosť sa zabezpečuje školením a pravidelným, systematickým sústavným ďalším vzdelávaním. Profesionáli v oblasti informácií a poradenstva pre mládež majú zručnosti v oblasti mediálnej a informačnej gramotnosti, aby mohli byť aktívni a proaktívni v mediálnej a informačnej oblasti a zabezpečiť, aby sa mladým ľuďom poskytovali kvalitné informácie. Takto môžu informačno-poradenské pracovníci pre mládež posilniť mediálnu a informačnú gramotnosť mladých ľudí a viesť ich k bezpečnému a zodpovednému správaniu.

5. Profesionálna informačná a poradenská činnosť pre mládež sa môže vykonávať na plný úväzok alebo ako súčasť popisu práce

V každom prípade je v popise práce zahrnutá informačná a poradenská práca pre mládež. Práca je definovaná a naplánovaná. Definícia úloh vychádza z Európskeho kompetenčného rámca pre informačných pracovníkov pre mládež, ktorý popisuje minimálne kompetencie, ktoré sa vyžadujú od informačných a poradenských pracovníkov pre mládež, aby mali potrebné odborné zručnosti na poskytovanie kvalitných informačných a poradenských služieb. Zabezpečuje aj kvalitu informačnej a poradenskej práce pre mládež.

Odborná spôsobilosť, ako je pozitívna identifikácia a mediálna a informačná gramotnosť, sú súčasťou stretnutí medzi mladými ľuďmi a odborníkmi v službách, kde sa informačná a poradenská práca pre mládež vykonáva buď na plný úväzok, alebo ako súčasť popisu práce.

6. Práca v oblasti informácií a poradenstva pre mládež nesúvisí s miestom alebo osobou

Keď sa odborná spôsobilosť realizuje pri stretnutí s mladým človekom, nezáleží na tom, či sa informačná a poradenská práca pre mládež vykonáva vo fyzickej službe, online, digitálne, na nezávislom servisnom mieste alebo ako súčasť multidisciplinárnych služieb.

7. Informačná a poradenská práca pre mládež je o spoločnom poznávaní a učení

Ani dospelí, ani odborníci nemajú výhradné práva na informácie, ale informácie sa vytvárajú prostredníctvom interakcie s mladým človekom. Mladý človek je vždy druhou stranou v procese tvorby informácií. Informácie a poradenstvo pre mládež posilňujú zručnosti mladých ľudí pri vytváraní a zdieľaní informácií.

Prečo je toto všetko dôležité?

Poskytovanie služieb mladým ľuďom je prospešné tým, že zabezpečuje rovnaký prístup k informáciám a poradenstvu, dáva im schopnosť mediálnej a informačnej gramotnosti a posilňuje ich sebaúctu a vieru vo svoje osobné možnosti. Tieto služby tiež podporujú účasť a vplyv, čím umožňujú mladým ľuďom, aby boli vypočutí a zapojení do rozvoja služieb.

Zabezpečiť tieto služby je úlohou štátu, pretože zaručuje rovnaký a kvalitný prístup pre všetkých mladých ľudí, podporuje rozvoj informačnej a poradenskej práce pre mládež a zabezpečuje zviditeľnenie v národných politikách. Verejné financovanie a univerzálne služby sú nevyhnutné na uspokojenie rôznorodých potrieb mladých ľudí a na poskytovanie komplexnej podpory vo všetkých aspektoch života.

O autorovi:

Jana Fedotoffová

Expert na informácie pre mládež z
Fínska, vedúci fínskeho Národného centra odborných informácií pre mládež a poradenstva
Koordinaatti 2006 – 2024, Prezident ERYICA 2016 – 2022, Expert na prácu
s mládežami a Pravidlá pre mládež, expert na komunitné služby a vývojár, školiť
ERYICA

Zdroje:

- Anttila, Kristiina; Fedotoff, Jaana; Pietilä, Mika 2019. Informácie o zamestnanej mládeži a poradenské služby v meniacom sa prevádzkovom prostredí – Prieskum informácií pre mládež a poradenské služby 2018 – 2019:
<https://drive.google.com/file/d/1Qjft4g7FUJLLpwmNRKVL6a5E8ioyl9pg/view>
- ERYICA 2018. Európska informačná charta pre mládež
<https://www.eryica.org/charter>
- ERYICA 2021. YouthInfoComp – Európsky kompetenčný rámec pre informačných pracovníkov pre mladých:
<https://www.eryica.org/news/youthinfocomp>
- Malm, Karla 2019. Odborníci v riadení informačných tokov: Informácie a poradenstvo pre mládež v roku 2020. Koordinaatti:
<https://drive.google.com/file/d/1D5RLRRGtSt516K2Fc5HJWT-vG9XCyCFH/view>